

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod potentia dæmonum per aduentum Saluatoris est abiecta. Cap. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

uolumen istud concludam.

Naturæ triplicis ego sum lucina puella.
 Taurea itemq; triceps missæ cælo aurea phœbe
 Quam multæ uariant formæq; trinacq; signa
 Quæ terna & simulachra fero terræ, aeris, ignis,
 Quippe meis atris terrarum est cura molossis.

EVSEBII PAMPHILI LIBER QUINTVS.

Quod potentia demonum per aduentum Saluatoris est
 adiecta. CAPVT I.

Einde, Quinam sint canes atrî clare interpretatur,
 dicens perniciosos dæmones sic appellari. Verum
 & si fatisa superioribus pateat, nō bonos, sed perni-
 ciosos dæmones, quasi deos a gentilibus cultos, nō
 tamen erit ab re, quoniam multi ad huc imbecilli/
 tate quadā animi seducuntur, religionem patrum
 laudantes, cum latius eandem rem ostendere, a qua non ab alio q̄ a
 prædicatione Christi liberati sumus. Ipsi enim fatentur temporibus
 Saluatoris nostri oracula sua cessasse, & mortem nonnullorum dæ/
 monum accidisse, & ad hæc, ut in superioribus patuit, post euange/
 licam doctrinam dijs offerri homines improbatum esse. Adijcien/
 dum autem est non solum superstitionē dæmonum ruisse, uerum
 etiam multos atq; uarios principatus cessasse. Fere enim per omnes
 ciuitates & castella, reges & tyranni antiquitus erant, ita ut nō pau-
 ciores principatus essent, q̄ ciuitates, facileq; a dæmonibus impulsi,
 alteri in alteros insurgabant. Sic depopulationes regionum, obsidi/
 ones urbium, & seruitus maxima uigebat in morem iumentorum
 captiuis seruiētibus. Vnde facile consyderatū est, q̄ ingens ante Sal-
 uatoris nostri tempora humanum genus calamitas præmeret. Que
 omnia diligēter in unum collecta, si non ante cessasse consyderant.
 nec per successionem unum post alterum defecisse, sed omnia simul
 quasi terremotu facto, post Domini nostri resurrectionē ruerunt,
 quomodo nō oportebit euangelicæ ac ueræ salutaris doctrinæ my-
 sterium admirari, cuius prædicatione factum est, ut creatori & soli
 uero deo per uniuersum orbem ædes constitutę sint, ubi tam uetus
 q̄ noua

quam noua scriptura ita publice legitur, ut ab omnibus audiatur. Vnde audientes discunt summa uirtute & uera pietate ac religione uiri simul & mulieres uiuere. Perierunt autem responsa daemonum, & auguria & aruspicia hominum, nec quis adeo nunc insaniuit, ut postea quod nomen Christi in orbe claruit, audeat clarissimorum sanguine, aut caede hominis immanissimos daemones placare, quam rem prius non rudes aut priuati solummodo, uerum etiam sapientes & reges factitabant. Quod autem post tempora Saluatoris nostri, potentia daemonum fracta iaceat, ipse Porphyrius christiani nominis hostis in libro, quem aduersus religionem nostram conscripsit, hoc modo testatur. Nunc uero mirantur inquit, si tam multis annis pestis ciuitas uexatur, quum & Aesculapius & alij dii longe absint ab ea. Postea enim quam Iesus colitur, nihil utilitatis a dijs consequi possumus. Haec uerba illius sunt. Quod si dii sunt o Porphyri, quare uiribus suis Iesu uirtutem non deprimunt? Siquidem ut uos dicitis, mortalis homo Iesus & seductor fuit, daemones uero uestri & dii & Saluatores, cur igitur omnes simul cum Aesculapio terga uerterunt? uniuersumque humanum genus fusi atque fugati Iesum tradiderunt? qui etiam post mortem apud omnes gentes indies crescit manifestissima uiuere signa, & infinitas ut deus uires habere omnibus ostendens, qui aliquantisper uolunt aduertere, tantum unus solus & ipse mortuus potest, ut innumeros deos expulerit, & honoribus eorum destructis, cultum ad se transfulerit. Illi autem & multi & uirui, ut dicitis, nec apparent usquam iam, nec operantur. Cur igitur ita fit? quia non dii, sed prauis daemones dii uestri sunt. Iesus autem & qui eum misit pater, deus uerus est, ac ideo gloria sua crescit indies, sed humanum genus ad maiorem quotidie uirtutem progreditur. Cumque oporteret si dii essent, & humanarum rerum curam haberent religionem Christi deponere, & cultum suum corroborare, nihil efficiunt, sed conati quidem sapius sunt, & reges ac principes, uniuersumque Romanorum imperium aduersus Saluatoris nostri euangelium concitarunt, iacent tamen superati, nec totius orbis uires, quamuis ipsorum suggestionibus conspirassent, contra pauculos homines ac pauperrimos euangelij nuncios quicquam efficere potuerunt. Iesu enim mortui, diuinae uires, pulsas demonibus

k ij ac

ac falsis deis, qui terrestrem hunc aerem, & cauernas terræ habitare condemnati in sepulchris hominum, omnique immunda materia uagantur, sanguine ac uaporibus gaudentes, ad ueram humanum genus pietatem attraxerunt.

Quibus rationibus homines daemonibus decepti sunt.

CAPVT II.

P Rincipes certe demonum siue aerei siue inferni, postquam uiderunt ab hominibus, nonnullos mortales, quasi deos sanguine ac nidore sibi gratissimis honorari motibus, quibusdam simulachrorum, quæ homines in memoriam mortuorum fecerunt, facile amentes decipiebant. Preterea diuinationibus, quas daemoniaca operatione prædicare uidebantur, & uoluptate corporis omnes alliciebant, adeo ut modo cælestes uirtutes ac dei, modo heroum animas, quæ post mortem in cælum ascēdissent, ab hominibus crederentur. Unde opinio de multitudine deorum, cum a simulachris ad inuisibiles spiritus, qui per simulachra operabatur, & in eis habitabant, cogitatio raperetur, quasi uera uehementer creuit, ita terrestres & aerei daemones malignitatis spiritus dii maximi putati sunt. Priscorum etiam heroum, qui maxime colebantur memoria, in maius errorem extollebat, quorum figuras per singulas ciuitates imaginibus atque statuis exprimere conabantur. Animas uero prodigiose aut incorporeas uirtutes, statuis plerumque adesse daemones simulabant. Sic maleficis artibus & inuocatione animarum omnia perturbabant. Isti ergo terrestres daemones aerei atque inferni spiritus, quos huius mundi principes diuinæ literæ nuncupant, modo bonos se demones, modo deos cælestes, & nunc heroum animas, nunc alios atque alios fingentes, in uarios humanum genus errores iniecerunt, ut alij deos, alij heroas, alij daemones esse contenderent, & hos alij bonos, alij malos, quos tamen ne noceant, placandos sacrificijs censebant. Ita factum est, ut multitudo, imo uero innumeralitas deorum credita sit.

Quomodo multitudo deorum credita.

CAPVT III.

P Rimum enim fulgentia in cælo corpora, tum propter perpetuum motum, tum quoniam cuncta hæc inferiora perspiciant